

Aan de orde is het **spoeddebat** over het **ontslagrecht**.

[...]

De heer **Van der Vlies** (SGP): Mijnheer de voorzitter. Mijn fractie heeft de laatste tijd enkele spoeddebatten laten lopen. Soms vonden wij die te "hyperig", om het zo maar even samen te vatten. Nu doen wij wel mee, om toch even te vertellen hoe ongemakkelijk wij ons de laatste tijd hebben gevoeld. Wij hielden ons hart vast: minister Donner, die met de deurkruk in zijn hand zou hebben gestaan om het voor gezien te houden. Het zou toch meer dan jammer zijn geweest, als dat door zou zijn gegaan. De beeldvorming dat het kabinet langs de rand van de afgrond scheert, dat de sfeer in de coalitie op een dieptepunt zou zijn: je moet toch niet denken aan een heuse kabinetscrisis, juist op de dag waarop wij één jaar terug de vorige verkiezingen hadden?

Hoe is het allemaal gegaan? Verkiezingsprogramma's, coalitieakkoord, de aanloop tot en de resultaten van de participatietop, daarna een intern gevecht tussen CDA, PvdA en ChristenUnie. Die discussie, zo weten wij nu uit de brief die wij kregen, kon niet vruchtbaar worden afgerond. Een mooie zin voor de nuchtere mededeling "wij kwamen er niet uit". Het ging te veel over versoepeling, denken wij, en te weinig over de vereenvoudiging, waar wel een draagvlak voor was. Het ging veel te veel over het ontslaan van mensen, terwijl het erom moet gaan, meer mensen aan een baan te helpen. Er is nu gekozen voor de route van een commissie met daarin gezaghebbende personen, die een deskundig en bezonnen oordeel hebben. Daar struikelde ik even over. Ik dacht: warempel, laat ik nu toch altijd in de waan verkeerd hebben dat de beste exemplaren van deze duiding te vinden zouden zijn in het kabinet of, als dat echt niet kon, de **Stichting van de Arbeid**, toch ook een gezelschap waar je niet maar zo in terecht komt. Dat is een beetje lastig. Dat valt mij op, dat het blijkbaar nog beter kan dan de ministersploeg.

Waar gaat het nu helemaal over? Wij hebben gelezen wat aan die commissie wordt meegegeven. Het is een redelijk open formulering, niet over het ontslagrecht, maar over modernisering van de arbeidsovereenkomst. Ik kan mij daar heel veel bij voorstellen, maar ik wil klip en klaar weten of linksom of rechtsom toch weer het instrument van het ontslagrecht, waar toch zo in werd geloofd, om de hoek zou komen kijken. Er zijn veel suggesties gedaan om het ontslagrecht te vernieuwen en de rechtsbescherming te behouden. Ik verwijs naar de alom bekende alternatieve plannen van de RMU. Kort en goed, wordt het nu een kwestie van ijskast of van uitstel dat geruisloos moet overgaan in afstel? Dat kan toch niet zo zijn?

[...]

Minister Balkenende: Voorzitter. [...].

Dit kabinet heeft bij zijn start een ambitieuze maatschappelijke agenda opgesteld, waarbij participatie een centraal element is, betrokkenheid van iedereen om de kwaliteit en de kracht van de samenleving te bevorderen. Een belangrijk onderdeel van onze agenda is een substantiële verhoging van de arbeidsparticipatie en een eerlijke kans op werk voor mensen met een zekere afstand tot de arbeidsmarkt. Tweehonderdduizend mensen die nu nog langs de kant staan, moeten aan de slag. Het kabinet onderschrijft hiermee het doel dat de sociale partners in de **SER** hebben aangegeven, namelijk een structurele arbeidsparticipatie van 80%. Meer mensen aan het werk, dat is nodig omdat de arbeidsmarkt nu krap is, maar ook omdat wij straks te maken krijgen met een forse afname van het aantal werkenden ten opzichte van het aantal ouderen.

Wij hebben gekeken naar de mogelijkheden om de arbeidsovereenkomst te moderniseren, als een van maatregelen die in dit verband genomen kunnen worden. Het is een lastig onderwerp, waarover al tientallen jaren wordt gesproken. In de coalitie hebben wij een aantal conclusies getrokken. De discussie over modernisering van de arbeidsovereenkomst hebben wij niet vruchtbaar kunnen

afronden, maar de participatiedoelstelling staat nog recht overeind. Dit doel bereiken gaat niet vanzelf, daar zullen wij alle zeilen voor moeten bijzetten. Daarom zal het kabinet een commissie van deskundigen vragen, vóór 1 juni aanstaande te adviseren, met welke instrumenten wij het beoogde resultaat zouden kunnen boeken. Het gaat om maatregelen waarmee wij in deze kabinetsperiode tweehonderdduizend banen extra voor moeilijk bereikbare doelgroepen binnen bereik kunnen brengen, maar ook om maatregelen om onze ambities voor de lange termijn te ondersteunen. De participatie van 70% moet naar 80% in 2016. Natuurlijk gaan wij ook zelf aan de slag; in de brief is een aantal instrumenten aangegeven waarvan wij gebruik willen maken. Die zal minister Donner straks nader met de Kamer bespreken. Deze algemene opmerkingen vormen ook een antwoord op de vragen die hierover gesteld zijn: er komt een commissie, die zonder beperkingen aan het werk gaat; wij wachten haar bevindingen af en daarna zal de Kamer er met ons een debat over kunnen voeren.

De heer **Rutte** (VVD): Dus de commissie mag ook adviezen uitbrengen die betrekking hebben op versoepeling van het ontslagrecht.

Minister **Balkenende**: Zoals ik bij de ontmoeting met de pers al heb aangegeven, gaat de commissie er zelf over wat zij naar voren wil brengen, zonder beperkingen.

De heer **Rutte** (VVD): Goed. Maar wat vindt u ervan dat de fractie van de PvdA vanavond heeft aangegeven dat wat haar betreft versoepeling van het ontslagrecht onmogelijk is, wat de commissie ook zal voorstellen?

Minister **Balkenende**: Dat is een consistent standpunt...

De heer **Rutte** (VVD): Daar heeft u volkomen gelijk in, althans sinds juni, want in mei was de minister van Financiën nog steeds vóór versoepeling van het ontslagrecht. Hij ging akkoord met de adviesaanvraag aan de **Stichting van de Arbeid** die minister Donner had opgesteld. Daarna is hij gaan draaien, maar dat probleem heeft u vaker gehad. Wat vindt u ervan om een coalitie te leiden waarin een van de partners eerst zegt, te willen meewerken aan versoepeling van het ontslagrecht, terwijl u zich heeft opgesteld achter de minister van Sociale Zaken van uw eigen partij, ook op het congres van uw eigen partij, en nu een enorm politiek gezichtsverlies lijdt omdat u moet vaststellen dat er niet alleen nu geen besluit kan worden genomen, maar wat de Partij van de Arbeid betreft zelfs nooit?

Minister **Balkenende**: Even alles in de goede volgorde. Ik heb aangegeven dat wij over dit onderwerp hebben gesproken, maar dat wij geen conclusies hebben kunnen trekken. Er was sprake van verdeeldheid, dat zal ik niet ontkennen. Daarom stellen wij een commissie in en wij zullen moeten afwachten welke aanbevelingen zij zal doen. Vervolgens is het aan het kabinet om zich hierover een oordeel te vormen en dan wachten wij het oordeel van de fracties af. Het blijft een moeilijk onderwerp, maar ik hoop dat eenieder beseft dat het ons gaat om verbetering van de arbeidsparticipatie. Mensen die aan de kant staan, moeten aan de slag. En wij wachten dus de bevindingen van de commissie af.

De heer **Rutte** (VVD): Ik wil de premier prijzen voor het feit dat hij consistent is. Het CDA-verkiezingsprogramma beloofde vorig jaar dat er niets meer zou veranderen in Nederland, en de premier houdt woord.

De heer **Pechtold** (D66): Ik vind het tekenend dat de premier met zijn algemene beantwoording om de zaak heen praat. Velen van ons hebben gevraagd wat zijn rol is, waarin hij zijn leiderschap toont. Waardoor heeft dat zich de afgelopen weken gekenmerkt? Ik zag de beelden van de CDA-bijeenkomst en hoorde: Donner is CDA, CDA is Donner. Punt! Uit!

Minister **Balkenende**: Het blijft wel hangen, hè?

Mevrouw **Halsema** (GroenLinks): Maar of je daar nu blij mee moet zijn!

De heer **Pechtold** (D66): Stond de heer Donner op het punt om over te lopen naar een andere partij? Sloeg daar die uitroep op? Of ging het om het voorstel van de heer Donner voor het ontslagrecht? Stond u achter Donner. Punt! Uit! Zou u daar dan vanavond woorden aan willen wijden? Waar was u toen het daarover ging? Ik zeg dit in alle ernst, mijnheer de minister-president. Ik weet dat u hier niet graag komt, maar u komt hier om verantwoording af te leggen en om te zeggen waarom voor partijen die in hun regeerakkoord spreken over de betekenis van het ontslagrecht voor de arbeidsmarkt – daar spreekt u lovend over – dat ontslagrecht opeens van tafel is? Kunt u zeggen wat uw rol was bij deze ontwikkeling?

Minister **Balkenende**: Voorzitter. Ik zou het op prijs stellen als de heer Pechtold zijn woorden "u komt hier niet graag" terugnam.

De heer **Pechtold** (D66): Ik kan mij het verantwoordingsdebat herinneren. Toen hebben wij de hele middag zitten soebatten om u hier te krijgen. U kwam niet. U liet het afleggen van verantwoording voor de cijfers van vorig jaar aan de minister van Financiën over, terwijl hij daar niet eens verantwoordelijk voor was. Ik kan mij het debat over Uruzgan ook herinneren. Dat hadden wij laatst. Toen was het ook rekken en trekken. Als u nu zegt "als jullie dat vragen, kom ik" zeg ik: nieuw tijdperk. Dan trek ik alles in. Dan stellen wij één jaar na de verkiezingen vast dat het één jaar moeilijk was, maar dat wij de komende tijd op een open manier met u kunnen debatteren. Voorzitter. Ik zou graag een serieus antwoord krijgen.

Minister **Balkenende**: Voorzitter. Ik ben hier buitengewoon graag als het gaat om betekenisvolle debatten waarbij ook de rol van de premier aan de orde is.

De heer **Pechtold** (D66): Voorzitter. Hieruit blijkt nu precies de rol van de minister-president. Dit is dédain, minister-president. U hebt de afgelopen weken iets uit uw handen zien vallen. Op een CDA-congres bent u flink. Vandaag dient u bij ons verantwoording af te leggen voor de gang van zaken met het plan. Het is naar de **Stichting van de Arbeid** gestuurd. Wij hebben er hier diverse debatten over gevoerd. De mensen hebben elke dinsdag om twee uur kunnen zien dat de heer Ulenbelt er weer over sprak. Door de CDA-fractie werd dan gelachen en gezegd: daar gaan wij weer. Maar er is toch niets meer over van dat plan. Er is nu een commissie die de mist ingaat en die ergens in de zomer, wanneer wij niet opletten, met een verhaal komt en dan zegt mevrouw Hamer: njet!

Minister **Balkenende**: Voorzitter. De opmerking van de heer Pechtold werp ik verre van mij. Ik ben graag bij u wanneer belangrijke onderwerpen aan de orde zijn en wanneer het gaat over de behandeling van zaken waarbij ik zelf een rol heb te spelen.

[...]

Minister **Donner**: Nogmaals, ik meen dat de meeste vragen die de heer Rutte heeft gesteld, zijn beantwoord in de brief die ik hedenavond naar de Kamer heb gezonden. Nederland wordt de komende jaren geconfronteerd met een vrij aanzienlijk probleem op het terrein van het arbeidsaanbod. Wij kunnen natuurlijk genoeglijk een hele tijd doorgaan met op deze wijze discussiëren over één onderdeel, dat in dat verband een- en andermaal bij de Kamer is neergelegd. De enigen die daarvoor de prijs betalen, zijn de mensen die wij dan niet op een andere wijze kunnen helpen. Onder die omstandigheden leek het mij verstandig om een voorstel te doen over de brede vraag hoe 80% arbeidsparticipatie te bereiken. Er wordt heel eenvoudig gezegd dat wij al weten hoe dat moet, maar dat weten wij nog bij benadering niet. De **SER** is er ook niet uitgekomen. Hij heeft wel gezegd dat wij dat moeten doen, want anders komen de voorzieningen van de verzorgingsstaat onherroepelijk onder druk te staan in de komende jaren, maar hij heeft niet kunnen aangeven wat op dit terrein nodig is. Dat wordt nu aan de commissie gevraagd die daar antwoord op zal moeten geven.

[...]

Minister **Donner**: [...]

De discussie over de Wajong is begonnen met een notitie daarover van mijn hand, in reactie op een **SER-advies**¹. Het kabinet constateerde, in afwijking van het **SER-advies**, dat het voorgestelde niet voldoende zou zijn voor de noodzakelijke structurele hervorming. Dat is geen verwijt aan de **SER** omdat deze nadrukkelijk had gezegd dat hij daar niet op in zou gaan, maar het kabinet constateerde dat zulks wel nodig zou zijn. Maar laten wij nu niet discussiëren over wat er meer is en wat niet. Natuurlijk kunnen we nog een tijd op deze wijze doorgaan. Ik vraag een commissie, met het gezag van haar leden, om aan te geven wat de agenda zou moeten zijn vanuit deze optiek en deze doelstelling. En natuurlijk neemt een kabinet, als het een commissie vraagt om advies, daarover een standpunt in.

[...]

¹ SER-advies 2007/06: Meedoen zonder beperkingen : meer participatiemogelijkheden voor jonggehandicapten